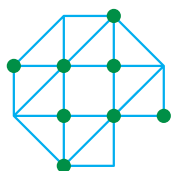

Blend je onderwijs

Implementatie: Aanzet tot een actieplan

Instructie

Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT

docentprofessionalisering

Implementatie: Aanzet tot een actieplan

DOELGROEP	Managementlaag en ondersteunende diensten
VORM	Interactieve workshop met zelfscan
BENODIGDE TIJD	2-3 uur
NIVEAU	Instelling

Aanleiding

Om blended leren te implementeren, moeten niet alleen de docenten in actie komen, ook managers en ondersteunende diensten spelen een essentiële rol. Zij zijn namelijk verantwoordelijk om strategische kaders te schetsen en alle organisatorische randvoorwaarden op orde te krijgen, zodat docenten en studenten zich zonder beperkingen kunnen richten op het primaire onderwijsproces. Denk bijvoorbeeld aan het formuleren van een heldere visie, goed werkende ICT-infrastructuur, geschikte onderwijsruimtes of passende professionalisering. Als deze randvoorwaarden niet op orde zijn, werken ze als barrières bij de uitvoering van blended leren in de praktijk. Zo kan een docent een geweldige interactieve bijeenkomst ontwerpen, als hij vervolgens wordt ingeroosterd in een docent-gerichte collegezaal valt de uitvoering in het water.

Het is daarom nodig om als instelling inzicht te krijgen in de verschillende contextuele factoren die van invloed zijn op het succes van een instellingsbrede implementatie van blended leren. Vanuit dit inzicht is het mogelijk om heldere en concrete acties te formuleren, die de basis kunnen vormen voor een volledige implementatie actieplan. Maar wat zijn deze contextuele factoren? En hoe kan je op basis van die contextuele factoren toewerken naar een actieplan? Dat staat in dit product centraal.

Werkwijze

Dit product is opgezet als een interactieve workshop van 2-3 uur voor ongeveer 6-15 deelnemers, primair gericht op de managementlaag en ondersteunende diensten. Er is een workshopleider nodig, die de voorbereidingen treft en de workshop in goede banen leidt.

Blend je onderwijs Implementatie: Aanzet tot een actieplan

Instructie

Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT
Zone Faciliteren en professionaliseren van docenten
www.versnellingsplan.nl

Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT

Op deze uitgave is de Creative Commons Naamsvermelding 4.0-licentie van toepassing. Maak bij gebruik van dit werk vermelding van de volgende referentie: Last, B.S. & Heidinga, J. (2022). *Blend je onderwijs: Handvatten voor het ontwerpen en implementeren van blended leren*. Versie 1.0. Utrecht: Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT.

In het kort: de workshop begint met het doornemen van een korte toelichting op belangrijke definities en de contextuele factoren die een rol spelen bij de succesvolle implementatie van blended leren. Vervolgens doen de deelnemers aan de hand van een zelfscan een zogenaamde GAP-analyse. Een GAP-analyse is een methode om een vergelijking te maken tussen een bestaande en een gewenste situatie, op basis waarvan in kaart kan worden gebracht welke stappen er nodig zijn om dat te bereiken. De deelnemers werken dus toe naar enkele concrete actiepunten, die de basis kunnen vormen voor een actieplan. Aan het eind van de workshop delen de deelnemers hun resultaten met elkaar en kijken zij vooruit.

Vorbereiding

- Reserveer een geschikte ruimte en zorg voor drie tafelgroepen.
- Print voor elke deelnemer de toelichting en het werkblad uit, zie bijlage.
- Verdeel de deelnemers over de drie tafelgroepen.

Stap 1: Inlezen

- Geef elke deelnemer een geprinte toelichting (digitaal kan ook).
- Geef de opdracht om de toelichting te lezen. Dit duurt ongeveer 10 minuten.
- Vraag, zodra iedereen klaar is, of er onduidelijkheden zijn. Bespreek deze.

Stap 2: Uitleg werkvorm

- Leg de opzet van de workshop uit: de deelnemers gaan een eigen GAP-analyse doen in drie groepen (zie het document 'Implementatie Toelichting'). Ze gebruiken daarvoor het werkblad dat ze hebben gekregen. Elke groep behandelt één van de categorieën contextuele factoren (strategie, structuur of support). Ze werken daarbij toe naar tenminste drie concrete actiepunten. Na deze GAP-analyse worden de resultaten plenair gedeeld en besproken.
- Verdeel nu de groep op een logische wijze: elke tafelgroep behandelt één van de drie categorieën contextuele factoren (strategie, structuur of support). Vraag of er wellicht bepaalde voorkeuren zijn, of verdeel de deelnemers willekeurig.
- Geef duidelijk de duur van de analyseopdracht aan. Het advies is om voor de eerste analyse 30-60 minuten te gebruiken, afhankelijk van hoeveel tijd er beschikbaar is. Hoe meer tijd, hoe dieper de deelnemers op de inhoud kunnen ingaan.

Stap 3: GAP-analyse

- De deelnemers voeren de GAP-analyse uit. Dit mag zowel op instellingsniveau, als ook op sector/faculteit/domein niveau. Ze gebruiken hiervoor het werkblad uit de bijlage.

- Op het werkblad staan de volgende stappen toegelicht:
 - Scoor jouw instelling of sector/faculteit/domein op basis van de genoemde criteria.
 - Bepaal waar je nu staat, waar je heen wilt en wat daarvoor nodig is. Gebruik hiervoor de tabel op het werkblad.
 - Formuleer tenminste drie concrete actiepunten.
- Er mag volop gediscussieerd worden. Het is niet nodig om heel precies te zijn, al mag dit wel. Het belangrijkste doel van deze workshop is om inzicht te krijgen in alle organisatorische aspecten die een rol spelen bij de implementatie van blended leren. Vaak werkt deze discussie al goed om inzicht te krijgen in welke randvoorwaarden er überhaupt zijn.

Stap 4: Bespreking

- Alvorens je gaat bespreken, is een korte pauze aan te bevelen.
- Na de pauze presenteert van elke discussiegroep één deelnemer de resultaten. Elke deelnemer heeft daar maximaal 5 minuten de tijd voor. Daarbij staan de volgende vragen centraal:
 - Welk criterium binnen jouw categorie van contextuele factoren verdient de hoogste prioriteit en waarom?
 - Welke concrete actiepunten hebben jullie daarbij geformuleerd?
- Na de presentatie is het tijd voor plenaire discussie. Welke vragen roept dit resultaat op? Wat vinden de deelnemers van de geformuleerde actiepunten? Reflecteer en verfijn. Schrijf de actiepunten eventueel op een flip-over of whiteboard. Gebruik hier ongeveer 10-15 minuten voor.
- Herhaal de bovenstaande stappen voor elke categorie van contextuele factoren (strategie, structuur en support).

Stap 5: En nu?

- Blik in ongeveer 10 minuten terug op de workshop. Bespreek de volgende vragen:
 - Hoe was het om deze exercitie te doen?
 - Hoe heeft dit ons inzicht in de organisatorische randvoorwaarden voor de implementatie van blended leren veranderd?
 - In hoeverre zien wij nu duidelijker wat de verantwoordelijkheden zijn van de instelling als geheel?
- Kijk vervolgens vooruit, opnieuw in 10 minuten. Bespreek de volgende vragen:
 - Hoe gaan we hier nu meer verder?
 - Gaan we een actieplan maken, en zo ja, wie pakt dit op?
- Benadruk dat de workshop “slechts” bedoeld is om inzicht te krijgen, maar dat de vervolgstap nog veel belangrijker is. Een uitvoerige zelfscan kan de basis zijn voor een breed uitgewerkt actieplan voor implementatie.

Meer lezen?

- [Uitleg en instrument “European Maturity model for Blended Education \(EMBED 2017-2020\)”](#)
- [Instrument Blended Learning Readiness Scan van de Han en een praktijkvoorbeeld](#)
- [Uitleg en instrument voor het “framework for institutional adoption and implementation of blended learning in higher education”](#)
- [Artikel over het implementeren van blended leren en hoe je om kan gaan met de instrumenten](#)
- [Beleidsmodel voor de implementatie van blended leren](#)
- [Informatiepagina van het NRO over blended leren implementeren op instellingsniveau](#)

Verantwoording en bronnen

De gebruikte zelfscan is hoofdzakelijk gebaseerd op het “Framework for Institutional Adoption and Implementation of Blended Learning in Higher Education” van Graham en collega’s (2013), aangevuld met elementen uit het “European Maturity Model for Blended Education” en de “Blended Learning Readiness Scan” die is ontwikkeld door de HAN. Er is gezocht naar een zo compleet mogelijk overzicht van organisatorische randvoorwaarden, met de kanttekening dat die zich volledig op het instellingsniveau moeten richten. Het spreekt voor zich dat het de gebruiker vrij staat om een ander instrument te gebruiken.

Garrison, D. R., & Kanuka, H. (2004). Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education. *The internet and higher education*, 7(2), 95-105.

Graham, C. R., Woodfield, W., & Harrison, J. B. (2013). A framework for institutional adoption and implementation of blended learning in higher education. *Internet and Higher Education*, 18(3), 4-14.

Hustinx, W., Cloosen, E., & Croes, H. (2017). Beleidsmodel voor de implementatie van blended learning. *Onderwijs Innovatie*, 2, 31-33. [aff395d1-351d-97d0-3aa9-2dee04b74d-cd \(ou.nl\)](#)

Porter, W.W., Graham, C. R., Spring, K.A., & Welch, K.R. (2014). Blended Learning in Higher Education: Institutional Adoption and Implementation. *Computers & Education*, 75, 185-195.

Van Valkenburg, W. F., Dijkstra, W. P., & De Los Arcos, B. (2019). *European Maturity Model for Blended Education*. [embed.eadtu.eu/download2433](#)

HAN OOK Services (2021). *Blended Leren Readiness Scan*. [blog3.han.nl/hanicto/wp-content/uploads/sites/40/2021/03/BL-Readiness-Scan_V4_delen-4.pdf](#)

Het Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT is een vierjarig programma van SURF, Vereniging Hogescholen en de VSNU dat inzet op het samenbrengen van initiatieven, kennis en ervaringen en snel en concreet aan de slag gaan met kansen voor het hoger onderwijs. Dit gebeurt in acht verschillende 'zones'. In de versnellingszone Docentprofessionalisering werken 17 instellingen aan de hand van vijf thema's aan de facilitering en professionalisering van docenten in hbo en wo.

Meer informatie en onze publicaties vind je op
www.versnellingsplan.nl